

Historielöst om homofobi

Eva Björklund

Internationellt uppmärksammas de stora framsteg som gjorts på Kuba när det gäller homo-, bi- och transsexuella. De har pågått under många år och sedan länge gjort Kuba till det samhälle i Latinamerika och Karibien – och USA, för den delen – som nått längst när det gäller att bekämpa homofobin. Men många artiklar tyngs av de lögner, halvsanningar och antydningar som naglat fast bilden av att Kuba dessförinnan utmärkte sig åt andra hållet. Det blir en historielös särbehandling av Kuba.

Förtryck av homosexuella var inget som Fidel Castro införde. Och på 60-talet var Kuba knappast mer homofobiskt än andra samhällen i världen, med undantag för Östtyskland som redan 1968 gjorde homosexuellt umgänge formellt lagligt.

Det mer än välkända övergrepp mot homosexuella som begicks under två år i mitten på 60-talet, ska inte ursäktas – vilket inte heller sker på Kuba, tvärtom. Men det handlade inte om omskolningsläger för homosexuella. Vid inskrivningen till värnplikten 1965-66 utsorterades medlemmar i vissa trossamfund, "feminiserade" (HBT-personer), brottsbelastade m fl som bedömdes olämpliga för väpnad tjänstgöring. De placerades i arbetskompanier kallade UMAP. Detta ledde till många protester på Kuba, och upphörde efter knappa två år.

Homosexuella som öppet visade sin kärlek sattes inte i fängelse varken före eller efter 1979, då homosexuellt umgänge blev formellt lagligt, men det var också ganska

få som "kom ut" på 70-talet, och även på 80-talet, på Kuba som på de flesta andra håll. Dock var det förbjudet med samlag på offentlig plats, men det var knappast någon som ägnade sig åt sex på gator och torg.

På Kuba var det också vanligare bland kulturarbetare i huvudstaden att "komma ut" än inom andra sektorer. Och de kunde diskrimineras under 70-talet, som visas i filmen "Jordgubbe och choklad", som i tiden är förlagd till sent 70-tal, som den roman filmen bygger på. En del försöker göra en poäng av att den inte visades på TV förrän 2007, och döljer på det sättet det faktum att den producerades på Kuba av kubanska filminstitutet och gick för fulla hus på biograferna i hela landet från 1993, då den hade premiär.

Och de polisräder som det sades riktades mot gayklubbar på 90-talet betecknas rättmätigare som knarkrazzior, och de valde inte heller specifikt ut gay-klubbar. De gay-klubbar som inte hade den typen av problem stördes inte av några räder.

1980 ägde en stor utvandring rum efter att Kuba över radio inbjudit båtägare i Florida att komma och hämta de som inte fått inresevisum till USA, som hade politiskt intresse av att i stället framkalla båtflykt. Särskilt i USA framställdes det som om just homosexuella utgjorde ett framträdande inslag, men det var långt ifrån fallet, kanske för att de inte var mer välsedda i Miami än i Havanna.

Som sagt, HBT-personer har diskriminerats på Kuba, och homofobi är fortfarande ett problem (var är det inte det?). De ynglingar som öppet visade homosexuell läggning (de var inte många varken på Kuba eller någon annan stans på 60-talet) blev särskilt utsatta 1965-67 genom utsorteringen till UMAP-kompanier. Under 70-talet hämmades kulturlivet av homofobi, men genom det arbete som då inleddes av Kvinnoförbundet och Centrum för sexualupplysning, Cenesex, har successivt stora framsteg gjorts fram till dagens lagförslag om partnerskap.

Tomas Guitierrez film "Jordgubbe och Choklad" innebar ett genombrott i kampen mot homofobi

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Icke-kommersiell-Ingå bearbetningar 2.5 Sverige licens. För kopia av denna licens besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/>. Det har publicerats i www.globalarkivet.se